

Cíklo 5.
31. jannara.

Bonhaj Bóh!

Pětnik 25.
1915.

Sy-li spéwaš,
Pilnje dželaš,
Strowja če
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Préz spař mérny
Čerstwosć da.

Njeh ty spéwaš,
Swérne dželaš
Wśedne dny;
Džen pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočni ty.

Znjebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosc̄je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokrew če!

→ Sserbske njedžesske lopjeno. ←

Wudawa šo kóždu šobotu w Ssmolerjez knihiciszczerni w Budyschinje a je tam sa schtvrťletnu pschedplatu 40 pj. dostac̄.

Njedžela Septuagesima.

Mat. 5, 1—12.

Wo sbožu poddanow Božeho králestwa tu Jezuš ręczy. Wóžom króž ſa ſobu wón ſbóžnych mjenuje tych, kotsiž maja to ſmyžlenje a ſadžerženje, kotrež ſebi wón wot ſwojich wuežobnikow žada. Kóžde tutych ſłowow je hódné, ſo ſebi jo bliże roſpomnimi, ale w tuthm wójniskim cžažu nam tola woſebje to druhe na wutrobje leži: Šbóžni ſu cži ſrudni, pschetož woni budža troschtowani. Kelko ſrudobý tuta wójna do mnichich domow njeje pschinjeſzla, tón Knjegs cže hiſhcze dženža ſrudnych troshtowac̄!

Stúpmý w duchu do jeneho doma, hdžej nan a macžet, mandželska a džecži horze ſylsy plakaja, dokelž ſu runje powjescž dostaſi, ſo je jich ſyn, mandželski a nan we wójnje padnył. „Padnył“, to je jeniczke ſłowo, ale w nim leži zyla hromada hoſcze a ſrudobý, želenja a cžeknoſcze. Tu dže njeſzu wot ſmjerčze prjecž storhnjene male džecži, kž hiſhcze nicžo njeſzu ſhonile wo rjanosczi a kraſnosći živenja, tež niz sprózni ſchédžiwzy, kž po wobcežnosćach dolheho pucžowanja ſwiatol we węcznosći ſebi žadachu: ně, młodženzy woſrjedž težjozeho živenja, polni nadžijow a pschedewſacžow, mužojo w połnej mozy živenja a ſlutlowania, kotsiž mějachu wulke žohnowanjapole ſchiſluſhnoſcze w domje a powołaniu dokoniecž, ſu tu na krwawnym bitwiſhcze wumrjeli, „wežera ſcheze na horzym konju, dženža ſmjerč ſches brónje ſhonju, iutſje

w khłodnym rowje ſpu“. A tón, wo kotrehož žarujeſch bě twój, twój ſyn, twój mandželski, twój bratr, twój pschecžel, džel twojeje wutroby, kruch twojeho živenja. Někto, hdž je cži wſath, hakle prawje ſacžuwasch, ſhoto ſy na nim měl, ſak je cži k radze, pomožy a žohnowanju był, ſak ſwérnej luboſcžu je cže noſył. W tak někotrej wutrobje je ſo drje Davitowa ſkóržba woſpjetowala: Mój ſyno, mój ſyno, o hdž bych ja ſa tebje wumrjel!

Tak ſo na naſche wjeſele nad dobyczemi naſcheho wójska cžiche želenje lehnje a psches naſch lud hoſne žarowanje cžehnje. A naſchi krobli, mužni rjekojo, kotsiž ſu ſa naſ ſwoje živenje wostajili, ſu ſebi ſałkuſili, ſo wo nich žarujeſhy, ſo ſebi jich wopomijecze hļuboko do wutroby ſashežepimy. Tež twoja ſrudoba ma ſwoje prawo; ſwojich ſylſow ſo njetrjabasch hanibowac̄; tež twój ſbóžnik je pschi rowje ſwojeho pschecžela plakał. Dom, kotrehož ſtawy ſo žarujo pod Božu móznu ruku ponížuja, je kaž ſwiatniza, psches kotrž Boži Duch wěje.

Ale twoja ſrudoba a twoje žarowanje njedýrbi to jeniczke býč, ſhotož twoju wutrobu napjelnja. Proſch pschede wſhem wo poddacž do Božeje wole. „Bóh je tak chzył, Boža wola je ſo ſtala“ —, teho ſo twjerdze džerž. Bóh je tola tón wſchehomózny. Nicžo na ſwécze ſo bjes jeho wole, jeho dopuschtzenja njestanje. Žadyn wrobl ſi tšeči bjes jeho wole njepadnie; žadyn wutſel na bitwiſhcze bjes jeho wole njetrjechi. Čežodla je runje twojego lubeho trjehiſ a jeho towaſcha miſnył, to je

Boże potajstwo, kotrež my bliskowidżazy čłowjekojo nje-móżemy šhudacž. Wěrisch-li pač do žiweho Boha, kiž ſwét a kózdeho žiwjenje wodži, duž tež wuſnajesch: Twoja wola, mój Božo, je ſo ſtała. Tehodla poddaj ſwoju wolę pod Božu ſwiatu wolę! Wopruj ſwoje žadanje ſaměram twojego Boha! Młóžesch-li, runjež ſe ſyłsami, ſpewacž: Schtož jeho wola dawa, to ſa mnie je wěz prawa, ja jo rad ſebi wuſwolū —, dha we twojej nje-mérnej wutrobje czémnoſcz ſmijercze to ſwětlo roſjaſni: Bož je taſ chyzk.

A njeje ſmijercz na bitwiſhczu rjana ſmijercz? Kač ſrudne je wumrjecze, hdyz mręjažy žaneje pokutę a wěry nima, hdyz žiwjenje w hręchach a hanibje ſe kónzej dže, hdyz je čłowjek ſnano ſwoju ſmijercz pſches wrótne žiwjenje ſam ſawinowaſ! Tehdy je ſa ſawostajenych jara czežko. Ale njeſſy ſnano hizom tajkich wumrjecz widžał, ſa kotrechž běſche ſmijercz wſchitke ſtrózele ſhubila, kotsiž we wěſtej nadžiji wěczneho žiwjenja domoj czežnjechu? Hlaj, tu bě twoja ſrudoba pſchekraſnjenia a ſ twojim želenjom ſo ſjednoczi wutrobny džak ſo Bohu, kotrehož hnada je nad twojim lubym ſemrjetym taſ wulke wězy dokonjaſa. Hdyz woſak na hloſ „do wójny“ ſo niz jeno ſwonkownje, ale tež ſnutſkownje pſchihotuje, ſo wſchego wučiſczi, czežhož ſwědomnje jeho wobſkoržuje, a ſo ſ nowa ſe ſwojim Bohom ſjednoczi a potom ſwěru ſwoju pſchisluſhnoſcz czini a ſo ſ temu ſaſo a ſaſo w modlitwie po-ſylni, a nětko jeho kufka trjechi: njeje to czeſtna ſmijercz! Snajesch něſchtō nadobniſchego, hacž hdyz něchtō we ſlužbje ſwojich ſobuczlowjekow ſwoje žiwjenje wopruje? „Nichtō nima wjetſcheje luboſcze, dyžli tu, hdyz wón ſwoje žiwjenje ſa ſwojich pſcheczelow wostaji“, tač Jeſuš potajſtvo ſwojeje ſmijercze roſjaſnja, wón je ſwoje žiwjenje ſa naſche wužwobodženie a wumoženje woprowaſ. A hdyz je twój luby padnjeny ſwoju ſrej ſa ſwój wózny kraj roſlecz ſměl, hdyz je wón ſwoje žiwjenje ſa twoju ſwo-boſnoſcz a twoje derjehicze woprowaſ, njehiba ſo we twojej wutrobje něſchtō wot czežeho džaka ſa to, ſo je wón tež tebje a twój wózny kraj lubowaſ hacž do ſmijercze?

Ty pač tola tež wěſt, ſo twój luby padnjeny czi njeje ſhubjeny. „Ja wěrju wěczne žiwjenje“, tuto wuſnacze tſecžeho artiſla ſnano dotal ſa tebje žaneje wažnoſcze njeměſche; ale runje nětko dyrbí ſwoju móz a ſwoje žiwjenje w tebi wobſwědečicž, ſo by žehliwy ſlužoh twojeje wěry ſo móznomu plomjenju ſahorilo, liž czémnoſcz Božich puczow czi roſhwěſla. Wěrisch ty do Boha, duž tež wěczne žiwjenje wěrisch, pſchetož Bož njeje Bož morwych, ale žiwych, wěrisch ty do Jeſom Chrysta, w kotrejž je ſo wěczne žiwjenje widomnje ſjewilo, duž masch w nim tež ſjednoczenje ſarukowane, kotrež ſmijercz njemóže roſtorhnyč: „Moja hlowa we njebju ſwój ſtar czežnje ſa ſobu.“ Runjež je twój luby w mordarskej bitwie padnył, wón je tola do Božej ſwěrnej rukow padnył; runjež wón w dalokim, zuſym kraju wotpoczuje, wón tola na wutrobje ſwojego Boha wotpoczuje, duž budź teho wěſty, jeho ſmijercz je požrjeta do dobycza a twoja ſrudoba do nadžije: „A njebeſkemu towatſtwu pſchińdziecze wy po tej ſmijerczi.“ My ſwojich ſemrjetych njeſſy ſhubili, woni ſu nam ſhowani w domiſnje wěczneje luboſcze, hdzež jemu ſa nimi poczežnjeny.

My pač tež njeſſy tu wopuszczeni we ſwojej ſrudobje. Tón Boh troschta, kiž ſo ſam nan ſyrotow a

budnik wudowow mijenuje, nam pomha, naſ poſylnja, naſ ſohnuje. S tutej kroblej wěru wrocžmy ſo wjeſzeli ſ tym wulkim, ſwiatym nadawkam, kotrež Boh nam dale do rukow kladže; budžmy Bohu džakowni ſa tych lubych, kotrechž hiſheze wokoło ſo mamy a kotrechž chyzk wón nam po ſwojej ſmilnoſci ſakhowacž; noſchmy czishe a ſwolniſje tón kſchiz, kotrež Boža mudroſez a luboſez nam napołoža, ale ſložmy tež pſchewo ſhutniſcho a wěſcziſcho ſwojej woczi a ſwoje wutrobny horje ſe njebeſham, ſ wotkal byla pſchewinjerow nam pſchiwoła: Nětčiſcheho czaſa czeſtpjenje njeje hódne teje pſchichodneje kraſnoſcze, kotrež budže ſo nad nami ſjewicz.

Sbóžni ſu czi ſrudni, pſchetož woni budža troschto-wani.

Hamjeni.

M. w Hr.

Budž, o duscha, ſpokojom, daj ſej Božu wolu lubicž. (Kherl. 418.)

To je jara dobra a wužitna, ſ temu tež jara nusna rada, woſebje nětko ſo czežkim wójnſkim czaſu. Pſchetož ſak žadna je tola mjes čłowjekami ſpokojnoſez ſ Božim wodženjom! Kač něhdý w dnjach japoſchtola ſudascha, tač je tež dženja wſchudžom wjele tajkich, kiž pſchewo jeno móreža a ſkorža (Jud. 16) a ženje ſpokojom njeſſu ſo Božim ſwiatym wustajenjom a wodženjom. Ale ſchto je to druhe, hacž hdyz by chyzk ſlepý cziſchezeſſe ſmyſli w kniſach poſaſowacž abo hdyz by wotrocžk, kiž je pſched radnej ſhězu ſonja ſwojego knjega džeržaſ, to miſchtrowaſ a porjedžaſ, ſchtož je nutschach w radnej ſtwe ſo wuſadžilo a wobſamkuſlo. Bož ſlutki ſu dokonjane a wſchitko, ſchtož woni czini, je prawe. (5. Mójs. 32, 4.) Koſeſta w czažniku, runjež ſebi naſpcheſzivo džejo, jene do druheho pſchimaja, ſluža wſchaf tola wſchitke jenemu ſaměrej. Runje tač ma ſo ſo Božimi ſlutkami. Po ſdacžu ſu ſebi huſto naſpcheſzivo, kač koſeſta w czažniku, ale doſelž ma Boh we wſchém ſwoju ruku a na wſchó ſwojej woczi, duž ſo ſtanje, ſo tým, kotsiž Boha lubuja, wſchitke wězy ſo lepſchemu ſluža. (Rom 8, 28.) Schtož je we lódzi tón, kiž prawidlo wjedże, a na woſu tón, kiž ma wotežki w ruzy, runje to je Boh ſa ſwět a we ſwěcze.

Teho pucze pač ſu džiwnie pucze. Se ſmijercze plodži woni ſwějenje a pſchewobroči ſkóřbu do wjeſzelych rejow. Jeſej bu najprjedy do jamy cziſnjeny, potom pſchedath a na poſled do jaſtwa położeny, ale to wſchitko dyrbjefche jemu ſo lepſchemu ſlužieſ; pſchetož tajke poníženje cziſnjenche jemu pucze ſo jeho poſdžiſhemu poවyſchenju: woni bu ſa knjega poſtajenj na wſchón Egipciotſki kraj a mózeho ſwojim bratram wobſwědečicž: Wy ſeże ſlě ſo mnū myſlili, ale Boh je ſo mnū derje myſlili. (1. Mójs. 50, 19, 20.) Žonaſ bu wot walskeje ryby požrjeth, ale runje pſches to bu woni pſchi ſwějenju ſdžeržanym a na kraju wuplawjeny. Manaſe bu ſo rjecžaſami wjaſanym, ale jako woni we ſwojej nuſy ſo ſo Bohu woſaſche a ſo ponížowasche pſched tým knjegom ſwojim Bohom, wuſkyſcha Boh jeho modlenje a pſchivjedze jeho ſaſo do Jeruſalemia do jeho krajeſtwa. Powoł bu ſe ſlepouſcu ſbiti, ale tale czeſlna ſlepouſcz bě ſpočaſt jeho duchowneho rcszvěſlenja. Tač wě Boh ſe ſleho něſchtō dobreho cziſicž.

My bychmy huſto ſlě ſawadžili a padnyli, hdyz bychmy ſo ſami wjeſcze a wodžicž dyrbjeli a hdyz by Boh nam kholđicž daſ po woli naſcheho czeſlneho požadania. My wuſwolam ſebi huſto runje to najhórsche, nôž ſa jabku, tružki ſa ſlotu, ſchkorpatu ſa jadro a — ſemju ſa njebeſha. Tač bě ſotej do wole date, ſebi kraju ſu ſhodli, kotrež chyzkhe, wubra woni ſebi Godom ſo wodylenju, ale jow bu niz jeno jeho duscha jara czeſliwana, ale tež to město ſame ſ wohjenjom ſ njebeſh ſpalene ſwojich žadławych

slósczow dla. Abraham by rad Ismaela sa herbu Božich drohich žłubjenjow měl a wołasche ho k Bohu: Ach, so by Ismael psched tobu žiwý był. (Mójs. 17, 18.) Ale nad nim a nad jeho hymienom mějeshce Abraham hubjeny troscht; pschetož wón bě swadliwy a džiwi cžlowjek, jeho ruka běž pschecziwo kózdemu a kózdeho ruka pschecziwo njemu. (1. Mójs. 16, 12.)

W tajkim bludze khodzi cžlowjek, hdjż chze ho žam bjes Boha wjescz a wodžic. Tehodla połož swoju wolu do Bożeju rukow, tam wona derje leži, a cžin wscie swoje požadanja poddane radže a wobsanknjenju twojego njebjeskeho Wótza. Cželný cžlowjek, kiž ma jeno duschu, niz pał Duchu Božego, pschida žnadż, so je po-wschitkowne wodženje a fastaranje Bože, so Bóh stokry semje džerži, ale wón njewéri, so ma Bóh na njeho wožebje kózbu, a chze ho tehodla žam wobstarac. Ale s nowa narodzený cžlowjek, kiž Bohu bliże na ruzh hladu, praji s profetu: Ja wém, Knjeze, so teho cžlowjeka prijódkwacze njeje w jeho možy a njesteji w nicžej možy, tak by khodzik abo żwój khód runje schol. (Jerem. 10, 23.) Tehodla cžižnje wón ho Bohu zjle do rukow, pschepoda ho jeho mudremu wótzowskemu wodženju a rječnje:

Dokelž mój Bóh a Wóczez by,
Swoje džeczo njewopusczežiš ty,
O žmilna wutroba. (Khér. 18, 3.)

Zara rjenje rěčzi wo tym nasch Lüther we swoim kražnym wuskładowanju přenich knihow Mójsažowych. Bóh wobarnuje naš, wón praji, niz jeno, hdjż wachujem a džekam, ale tež hdjż spim a nicžo njecžinim; haj, hdjż ani njewém, so žmij žiwi, kózbuje wón na naſche žony, widži naſche starosče a napische tež wschitke ždychnjenja, kiž nam w spanju s wutrobą stupaja. — Tak wupschestréwa ho Bože žnadne wótzowske wobstaranje a wodženje na kózdeho. We wulkej po-wschitkownej drohocze wobstarasche wón Heliacha s žyrobu, to wón hiscze kózdemu mjes nami cžini, tak so starz žyrlwinh wótz Augustinus s prawom praji: Bóh staraz ho sa kózdeho mjes nami tak, jako by ho jeno sa njeho starac měl, a tak sa wschitk, kaž sa kózdeho wožebje.

Duž spōsnaj, mój bratſie, tak Bóh we swojej mudroſći, wſchehomožy a luboſci wscie wodži, ſdžerži a fastara. Nam ho druhdy tak dže kaž lěkarjam, kotriž, hdjż khori leža, lěkarſtwo, kotrež ſu druhim w podobnym padze wuſkali, žami wužiwacž njechadža. Tak tež my husto na Bože wótzowske wodženje a fastaranje njespominamy, s kotrymž žmij druhich w jich thſchnoſci kaž s kłodnej wodu wolschewjeli a požylnjowali. Město teho prasham yho husto s Izraelskimi džeczimi: Je tón Knjes mjes nami abo niz? (2. Mójs. 17, 7) abo my ſkoržimy kaž něhdžy Zion we swojej struchloſci: Tón Knjes je mje wopuschcził, tón Knjes je mje ſabyl. (Sej. 49, 14.) Tehodla ſapisch ſebi tule wucžbu prawje hļuboko do wutroby a wěr khroble, „wscie njesbože a ſbože to pschiindze wot Boha, wot teho mudreho, žwérneho, luboſcępožneho njebjeskeho Wótza. Tak dolho hacž w kylsowym dole jow delkach pschi horje ſtejimy, njemóžem y po prawom prajic, ſchto Bóh cžini, ale dýrbimy s Pawolem wuſnac: Tak k njedopýtanju ſu jeho žudženja a k njewuſlédzenju jeho pucze! (Rom. 11, 33.) Hdjż pał žmij halle wjerch teje njebjeskeje horj dokrocžili, tehdy budžem y se ſpodžiwanjcem widžec, tak ſu wſchitke wodženja Bože nam k žohnowanju klužicž dýrbiale. Šchtož ja cžinju, džesche Khryſtuš k Pétrej, to ty nět njevěſch; ty jo pał budžesch potom ſhonic. (Jan. 13, 7.) A tak dha budžem y tež w njebjeſach ſrošmyc, cžehodla ſu jow wotrocžy po róžach khodžili a ſershotojo pschi kaž wotrocžy; cžehodla je Jan w jastwie ležal, mjes tym so je Herodasch na trónje ſedžał; cžehodla je Lazarus lědy doſč rubjeschow měl, so by ſebi kylsy ſetrēl, mjes tym, so je tón bohaty muž w purpuřské a wot droheho plata draſze ſhodzik a ho wſchědnje

derje měl w kražnym wježelu. Tajke a podobne potajnstwa budža nam njebježa ſjewicž we wěcznym žiwenju.

Ty pał modl ho bjes pschedstacža k ſwojemu Bohu a wopomí, so tole žiwenje rucze, ach rucze na kónz khwata. Kajkiž by žiwý, tajki wumrjesch, a kajkiž wumrjesch, tajkeho cze wěcznoſez woſmje. Duž staraj ho ſwēru ſa ſwoju duschu, a ſa wscie druhe daj ho Bohu starac.

Wjedž mje, mój Žeſužo,
Tak dolho hacž žym žiwý;
Njech ho žam njewedu,
So budu wěczne ežil;

Hdjż ho ja wjedu žam,
Sso lochž ſawjedu;

Hdjż pał th wjedžesch mje,
Dha ſleho njecžinju. (Khér. 546, 4.)

Kr.

Schtož ſczele Bóh, je dobre wscie.

Hdjż cžiſcheži czežke horjo cze
W tymle cžažnym hubjenſtwje,
Hdjż duscha jeno ſkóržby ſkłyschi
A widži, tak ho ſlaby thſchi —
Dha wopomí, luby ſchecžano:
Schtož ſczele Bóh, je dobre wscie.

Ty rječniesch žnadž: cžaž czežki je;
Ně, wón je požok miloſcze.
Kſchiž kózdy, kiž Bóh ſczele tebi,
Tež jeho wulka hnada debi.
Duž ſtroschtyn budž a wopomí to:
Schtož ſczele Bóh, je dobre wscie.

Knjes Žeſuž ſpasche we kózdi,
Wón w prawy cžaž pał wotueži.
Tež naš wón njesabywa ženje,
Hdjż ſtrach a nuſa na naš czehnje.
Njech wichor horri, njeboj ho:
Schtož ſczele Bóh, je dobre wscie.

Masch bědžicž ho tu s thſchnoſciu,
Se wſchelkej nuſu, ſe žmijercžu,
Dha ſ dowěru a w ſczepliwoſciži
Dwar na Boha we wýžkoſciži.
Wjmi, ſchtož wón da, ho troſchtujo:
Schtož ſczele Bóh, je dobre wscie.

Tych, kotrychž Bóh Knjes lubo ma,
Wón husto s horjom poſchwika;
Šchtož we duschi pał wěru nožy,
Žnje róže, hdjż ſe ſtroschtujo:
Duž njež ſwój kſhiž, mój kſhesčano:
Schtož ſczele Bóh, je dobre wscie!

K. A. Fiedlef.

Tsi lěta w Ruskej.

Historiſka originalna powjescz s Napoleonowych wójnów.

Spisal M. A. Kral.

(3. pokraczowanje.)

W Smoleňsku tež žaneho ſadžerženja njemějachym, pschetož město ležesche hiscze w roſpadankach. Žyma pschego bóle pschi-bjerasche a naſche wójsko bě nětka ſedom 70 000 muži ſylné, ale tak někak wobronjena bě jeno něhdže poſojza. Tak njemějachym ſo ani ružovského wójska, ani hłodu a ſatraschneje ſymy wobrocž.

Wójsko zo pschezo bôle rośdżesche, kóždý chyzsche prěni strasch-

nemu hubjenstwu wuzeknycz.

Napoleon běsche bôle w předku, ale nush doſcz dyrbjesche tu tež spytacz. Často wulešy se žanjow a džesche pěchi po drósh abo wjele bôle w žněsh. Pschi tym rośrčowasche zo wón se spróznymi wojakami a chyzsche nam psches to nasche hubjenstwo polžicz, hdyž nam widžecz da, so zo jemu tež lěpje njenidze.

Nascha batterija mějesche pod wjedženjom majora ſ Hiller hischeze ſchěsz kanonow a dwě haubitzu. Pulvera a kulow mějachmy na doſcz, ale nicžo k jědzi! Na sad ſsmolenſka běchmy hischeze na pol ſta muži w hromadze a njebachmy zo tehodla kóždeho połka koſakow, pschetož czi zo njemóžnje wótreho wohnja ſ kanonow bojachu, tola pak naž stajne naſdala pschewodžachu, so bych u dyž a dyž jeneho ſapodženeho ſkápnysli. Hdyž tehodla jedyn abo druhu wot naž mucžnosče a symy dla zo někak ſakom- dži, dha zo kóždý ras koſakojo na njeho walichu kaž kraholsy na hołbia. Pomoz bě potom pschezo podarmo.

Nam bě zo ſuſt bôle na boł ſacžahnycz radžilo, tak ſo hischeze dyž a dyž někajku wjež nadženidžechmy, w ſotrejž móžach- my pschenozowacz. Jedyn dženit psched wjedžorom pschiindžechmy do někajkeje wžy a dokelž běchmy zyle pschemjersnjeni a hłodni, dha wobſankhymy, tu psches nōz wostacz. Kanony ſestajachmy na knježi dwór, runje psched wokna wježneho pana. Krucze žadachmy jědž a wódku (palenz). So njebychu něhdže wobydlerjo khrobloſeze nadobyli, dachmy ſebi po móžnosći požlužecz. Knjeſ nam tež na měſeze naſchu žadosez dopjelni; wón drje zo strasch- nyh kanonow bojesche.

My poſtajichmy Straže a ſpachmy prěni ſrčez ſažo trochu czoplischho w hródžach, a naſche žuche konje móžachu zo do ſyteje wole dobrego ſyna nažracz. Na ranje ſetupachmy zo do rjada a duž zo poſasa, so wjožy ſoni doſcz njemějachmy, so bychmy mohli wſchitke kanony ſobu wotwjeſc. Doſho ſakomdžicz pak zo tež njehmědžachmy, pschetož tu a tam poſasa zo brodaty koſat, haj male ſtadleschko nam khětro bliſſko pschijech, ale my trjebachmy jeno na kanony poſasacz, dha běch u prječ kaž wetr. Wježnemu knjeſej ſdasche zo naſch wotihad naſſkerje trochu doſho trajazy bycz, tehodla poda nam tež něchtu rublow, ſotrež ſebi tola žadali njebachmy. My zo nětko ſažo na konje ſežydachmy, so bychmy dale čahnyli, ale tsi kanony dyrbjachmy ſtejo watajicz. So pak težame njepſheczel njebi wužicz mohli, dha je psches to ſtaſychmy, zo do ſapaladkow želesne hoſdze ſabichmy.

Konje, kíž běchmy ſ němskeho kraja ſobu wſali, te běch u- dawno wſchitke prječ. My mějachmy wſchitzu ružowske konje, ſotrež běchmy ſebi tu a tam naſojili. Za mějach mólczekeho ſlepza, prawje ſucheho, ale pschezo ſpěchneho towarſcha, kíž je mi nje- malo k wužitku był. Konik mějesche wjele njescz, pschetož ja běch wobronjeny hacž do ſubow; mějach někotre težaki, prječ pistolow, wſchelaki čapor ſ Moskwy a tež khětru móſheny pjenyes. Pulvera a wołojanych kulkow mějach tež doſcz.

Pschi pschekroczenju rěki Dněpr wſachu nam koſakojo jenu kanonu ſ dwazhezimi mužemi, kotsiž běch u ſakomdžili a tužamu ſlaboſeze dla nathſacz njemóžachu. Dněpr bě pomjersnjeny, ale lód zo pod nami pschekama, tak ſo zyle mokri rěku pschekrocžichmy. Kanony a haubitzu pak tola po lódze ſbožownje na brjoh psche- wjeſechmy. Dízel wójska pak bě niſki bród ſmolil a běſche pschi tym Ružam bliſſki pschischoł. Schtóż tehodla nětko njehaſche ſabitb abo jat̄ wſath bycz, tón puſcheži zo po wužokim a lóžanym brjosh na rězny lód. Kanony buchu na ſchryſtach dele puſchežane. Pschi tym pschelama zo lód, a někotre ſta wojakow zo pod lodom ſatepi.

Dwě kanonje a dwě haubitzu nětko hischeze mějachmy, ale my tež te doſho wjazy njewobſhowachmy. Běchmy ras pschenoz-

wali na wopuſchczonym kuble, a tu naž njepſheczel na ranje nad- padže. Taſko běchmy někotre raſy do njepſhecžela wutſeli, ſabich- my kanonje, ſapalichmy ſbytknu muniziju, ſežydachmy zo ſpěchne- na konje a jěchachmy prječ. Dwór zo pschi tym wotpali, ſhtož njepſhecžela wotdžerža, zo ſa nami honicz. My pak na naſchich ſuchich konifach dale ſhwatachmy.

Njemóžne ſyly czecharjow my pschecžezechmy a někotryžkuliž tych ſamych ſrudnje ſa nami hladasche, kotsiž dyrbjachu pěchi w ſtraschnej ſymje czechacz, czechacz do lubeje domiſuň. Pucz bě pschepjelnjeny ſe wſchelalej wójnskej nadobu a ſ morwymi ludžimi.

Ružojo pschezo bôle ſwoje wójska ſhromadžachu, a te nam tu a tam pucz ſaracžichu; ale my zo psches nje pscherubachmy. Čeſtanza pak tak ſpěchna njebachmy, kaž ſebi to žnano myſliſh, pschetož naſche wójsko bě psches ſtajny ſtrach ſkoru zyle wofſlabuňko. Tu a tam widžachmy pschi puczu ſedžo ſtadko ſpróznych, kotsiž na domojwrót ſabychu, pschetož nōz a žněhový mječez jich pschewſa a na ranje — běch u morwi. Druh ſa nimi pschicžezechu a morwe czeſla wužlěkachu, so bych ſebi ſwoje czeſlo trochu lěpje pschicžezechu mohli. Morwi žaneje drasty wjazy njetrjebachu — jich ſryjeſche ſymy žněh. — Druhđe ſažo widžiſh někajku ſolnju, po- hladach do njeje, hacž tam njebi pschenozowacz mohli, hlej, dha nadeńdžes hřejodku morwych. Wokoło wohnja běch ſo ſlěhal — ale plemjo bě haſko — a bědných młodženzow ſiwiſenje bě tež wuhaſko. — A ſažo nadeńdžes druhich, kotsiž ſmierske konjaze koſeze wobkuſowachu, a měnſachu, ſchtó wě ſchtó tola maja, hacž jich ſkonečnje ſmiercz tež ſpowaſa. Njerědko běſtaj ſo dwaj wo- tajku hroſnu jědž torhaſoi a ſmiercz bě wobieju mjeſ tym na- deschla — wobaj zo hischeze koſeze twjerdze džeržeschtaj. Šawěſče, to bě žaſožný napohlad! — A ſažo tu czechnicu druh, ſprózni a mužni a pojkowyschi hlowy, ſ brónju pod pažu, ſwoju ſrudnu dróhu; ſ mrějazym wokom ſa nami hladachu, kíž my hischeze na konjach jěchachmy. My pak pschezo dale ſhwatachmy; ſmiercz tež ſa nami hrabasche. Na jene ranje ſedžachmy pschi hubjenym wohnju a pschi tym wotdžerža major ſ Hiller malu revisiju, so bych ſonje a ludžo trochu položeni byli; pschetož my mějachmy něchtoskuliž podarmo pschi ſebi, ſchtó bě nam a konjom wob- czeſne. To bu nětko wſchitko prječ ſmjetane. Major Hiller ſyphu mjeſ druhim cžaporom na hachtl pjenyes do wohnja, ſotrež běſche jedyn towarſch wot Moskwy hacž ſem pschi ſebi noſył. Wón bě měniš, ſchtó wě ſchtó ma, a tola běch u pjenyesy jeno ſoporowy njerjad, kíž we wuſraju njeplacži.

Mjeſ tym hacž ſo my k rěžy Beresinje bližachmy, ſežaho- wachu Ružojo ſwoje wójska pschezo bôle wokoło naž hromadu, tak ſo běchmy kaž ſapleczeni. Wſchědne naž psches nadpadu ſyſchachu. Na brjohach Beresiny bě naſche njehože hacž na naj- hóřſche, kaž hischeze ſa žane wójsko hdy prjedy. A kajke žaſoženje tu běſche! žaſoženje, kíž budže we wuſhomaj ſlincžecz, tak doſho hacž ſwět wobſteji. Naſche wójsko, kíž dže na wójsko wjazy podobne njebě, njemějachmy ſkoru žaneje hódneje brónje wjazy; jemu tehodla móžno njebě, ruſkemu wójsku napſchecživo ſtupiež, ſotrež zo pschezo bôle bližesche a nam wohenjowe poſtrowjenje ſeželeſche. Žaſtina bojoscž bě naž wſchitkach nadpadnyla, jako torhazu rěku psched ſobu wuſladačmy, a ſady naž pak kruteho njepſhecžela, pola ſotrehož zo žaneho pschepuſcheczenja nadžiſez njemějachmy. Ružojo wjedžechu ſwiatu wójnu ſa ſwiatu wótcžinu. Duchowni a druh ſebi jich naſchizuvali, so bych ſuhnali zu- ſych njekražnikow, kíž běch u hordu Moskwy ſpalili a drohi měr ſtaſyli.

(Pſchichodnje dale.)